

سخنرانی دکتر محمد تقی امدی سرپرست متمرک دانشگاه در

بیست و چهارمین گردهمایی مدیران گروه های آموزشی

برای من مایه افتخار است که در جمع مدیران علمی بزرگوار دانشگاه حضور دارم و این که فرصت تعامل و تفکر و استفاده از خرد جمعی برای همه ما فراهم شده است تا ان شاء... بتوانیم برای این دانشگاه راهبرد و سیاست عاقلانه، واقع بینانه و موفقی را طراحی کنیم. پیشاپیش ۱۷ ربیع الاول میلاد مبارک پیامبر اکرم (ص) را تبریک می-گویم و امیدوارم برکات این ایام برای همه ما ماندگار باشد و توشه راهمان گردد. دانشگاه تربیت مدرس، دانشگاهی است که در مدت زمان کوتاهی به قله افتخار ارزشمندی رسیده و جایگاه بالایی را در پیشانی علم و دانش در جمهوری اسلامی بدست آورده و در جهان نیز آوازه اش پیچیده است. براساس آمار موثقی که معاونت پژوهشی دانشگاه در شورای دانشگاه اخیراً ارائه کرده‌اند ما در زمینه تولید دانش در مقام اول کشور هستیم. در ضمن در مورد تکنولوژی و فناوری به صورت مشخص به مقدار زیادی نسبت به دانشگاه‌های دیگر احساس کمبود و رتبه پایین‌تری را تجربه کرده‌ایم که با وجود این دانش ارزنده و توانایی بالایی که اساتید و دانشجویان ما دارند نیاز به یک بازیابی در راهبردها و استراتژی در دانشگاه کاملاً مشهود است. در طرح راهبردی که چند سال پیش (حدود ۸ یا ۹ سال پیش) تهیه گردید، اهدافی برای دانشگاه ترسیم شد و تا حدی نیز الهام بخش مسئولان بوده گرچه به صورت جدی اجرایی نشده است.

در حال حاضر نیاز به بازیابی آن و به خصوص طراحی برنامه اجرایی آن با توجه به ضرورت‌های موجود، ضروری به نظر می‌رسد. ما با مشارکت شما بزرگان در یک دوره چند ماهه این طرح راهبردی را تدوین خواهیم کرد. این امر نه تنها یک نیاز قانونی است که در شرایط فعلی که از طرف دولت محترم و وزارت متبوع مطرح شده است بلکه یک ضرورت عقلانی است برای جمع بزرگ دانشمندان، محققان و دانشگاهیان تربیت مدرس. این طرح راهبردی ۵ ساله تدوین خواهد شد و افق ۱۰ ساله در آن سعی می‌کند که رعایت و تعریف شود ولی برنامه اجرایی را با توجه به سرعت تحولات، قرار است که ان شاء... ۵ ساله تدوین بکنیم. در طی این طرح راهبردی با استفاده از مشارکت شما اعضای هیات علمی بزرگوار دانشگاه ما باید به یک هدف مشخص که آن کسب مرجعیت علمی در رشته‌های مشخص است دست یابیم. روند اجرایی آن را هم تعریف کنیم و صرفاً به بیان ایده‌ها و آرزوها اکتفا نکنیم. از این بابت

ضرورتی که احساس می‌شود این است که هر دانشگاهی ماموریت خودش را در عصر حاضر با توجه به نقاط قوت و ضعف، تهدیدها و فرصت‌ها و استعدادهایی که دارد تعریف کند و برای دانشگاه ما این ضرورت در حال حاضر بسیار محسوس است که باید به آن توجه شود. ما نقاط قوت بسیار ارزنده‌ای داریم، تجربه رشد دانش در رشته‌های متنوع را کسب کردیم و حالا وقت انتخاب است. در همه جبهه‌ها ما موفق نخواهیم بود که به طور موازی سرمایه‌گذاری کنیم و به طور موازی حرکت کنیم. قطعاً نیازمند تصمیم‌گیری شجاعانه برای تمرکز سرمایه‌های مالی و انسانی و علمی خودمان در رشته‌های خاص هستیم. شاید بعضاً مجبور شویم بعضی از رشته‌ها را محدود کنیم یا آهنگ پشتیبانی از آن‌ها را کاهش دهیم و بعضی از رشته‌ها را به شدت تقویت کنیم، با توجه به آن چیزی که از این مطالعات طرح جامع و راهبردی، تعیین و تبیین می‌شود، همزمان ما آمایش رشته‌های تحصیلی و رشته‌های تحقیقاتی را هم باید رقم بزنیم. در تعداد بسیار زیادی از رشته‌ها، ما فارغ‌التحصیلانی داریم که فرصت مناسبی در جامعه برای کار، تولید و استفاده از آموخته‌هایشان نمی‌یابند و بازار کار چندان، برایشان فراهم نیست. و رشته‌هایی نیز هستند که بسیار سریع در حال تحول هستند و این نیاز در مورد آن‌ها بسیار چشمگیر است. این‌ها باید برای ما معنا دار باشد و ما نمی‌توانیم که متعهدانه در این زمینه‌ها صرفاً به بازگویی و آموزش آموخته‌های کلاسیک و قدیمی خودمان بپردازیم. لذا باید ضرورت‌های زمانه را بسیار دقیق بررسی کنیم تا آمایش رشته‌ها بر این اساس صورت گیرد. همان طور که در مورد پژوهش هم باید تمرکز سرمایه‌ها در رشته‌ها و محورهای خاصی باشد، بنابراین چالشی برای مدیران محترم گروه‌ها وجود دارد که وضعیت رشته‌های مرتبط با گروه خود را در این شرایط بازشناسی و آسیب شناسی نموده و تعریف مجدد نمایند.

در طی سال‌های اخیر همان طور که اکثر دوستان مستحضر هستند، یک توسعه کمی بسیار سریعی در رشته‌های جدید رخ داده است. تقریباً اکثر پروپزال‌هایی که به کمیسیون جامع آموزشی ارجاع شده به مراحل بعدی رسیده و مصوب شورای دانشگاه هم شده است. این‌ها یک فرصت متنوع برای تعریف رشته‌ها را برای دانشگاهیان فراهم کرده است، حالا وقت انتخاب است. ما برخی از رشته‌ها را باید کاهش دهیم یا حذف کنیم و بعضی رشته‌ها را با این فرصت‌های جدید و متنوعی که برای انتخاب در دست ماست، توسعه داده و اصلاح نماییم. در حال حاضر نیز گروه‌هایی هستند که گزینه‌های برگزاری رشته‌های مختلف را روی میز دارند و این انتخاب برایشان میسر است.

محور دیگری که در برنامه راهبردی دانشگاه مدنظر است، بین‌المللی کردن دانشگاه است و اگر این را به عنوان یک اهرمی برای توسعه کیفیت و ارتقاء فعالیت‌های دانشگاهیان تلقی کنیم که دانشگاه در صحنه بین‌المللی رقابت پذیر شود، اساتید ما، دانشجویان ما، فرصت شرکت در محافل بین‌المللی را پیدا کنند، دانشجویان خارجی بتوانند در دانشگاه ما و در فضاهای کالبدی ما به کار و فعالیت بپردازند و در این دانشگاه یک تعامل واقعی صورت گیرد و هماهنگ با آن، تمهیدات رفاهی و پشتیبانی از این فعالیت‌ها هم فراهم شود، این محوری است که قطعاً هم به اصلاح

پژوهش و آموزش و استاندارد کردن آن‌ها برای رقابت با سایر دانشگاه‌ها و مشارکت در صنعت آموزش عالی جهانی کمک می‌کند و برای این مورد ما باید سرمایه‌گذاری کرده و جدیت داشته باشیم.

به یاری خدا با سیاست مشخصی که دولت محترم در پیش گرفته و وزارت متبوع ابلاغ کرده است، موانع متعددی که به هر حال در طول سال‌ها از نظر شرایط رفت و آمد محققین خارجی، دانشجویان خارجی و یا اساتید و دانشجویان ایرانی به خارج بوده است، به شدت رو به تسهیل و ساده شدن قرار گرفته و وعده‌های زیادی داده شده که این مسائل به سرعت حل شوند و بروکرسی نیز در این زمینه‌ها کاهش پیدا کند. محورهای مشخصی که ما در سیاست‌های اجرایی پیگیر هستیم، که البته با نظر شما بزرگان باید تکمیل گردد، ایجاد یک فرهنگ تولید علم و فناوری به صورت سامان یافته و برون‌گرا در جمع دانشگاهیان است، به زبان دیگر اساتید ما برای آینده خود با توجه به شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و علمی کشور برنامه‌ریزی کنند، یک نقشه راهی را طراحی کنند و بر اساس آن نقشه راه با روش کار تیمی و گروهی، حتی المقدور گروه‌های دوفره، سه نفره تشکیل دهند تا بتوانند یک نقشه راه چند ساله را تعریف کنند و این را به عنوان این که به یک هدف مشخصی بعد از چند سال خواهد رسید، با مشارکت و هم‌فکری اعضای هیات علمی در گروه، به تصویب برسانند و بر اساس آن خط مشی تحقیقاتی خود را تعریف کنند. این طور نباشد که با هر تغییر سطحی و روزمره در برخی فرصت‌های زودگذر در بازار علم و فناوری تغییر رویه کلی بدهند، به طوریکه این نقشه راه وقتی متمرکز روی موضوعی با محوریت خاص، تعریف می‌شود، بتواند در طول چند سال به یک مرجعیت علمی منتهی شود، این یکی از اهداف بزرگ سیاست‌های علم و فناوری ابلاغ شده از طرف مقامات عالی کشور است که مرجعیت علمی در دانشگاه باید شکل بگیرد و نمی‌توان از استادی که هر روز بر اساس یک شرط زودگذری تغییر جهت در کار و فعالیت خود می‌دهد، انتظار داشت که به مرجعیت علمی برسد. ما سعی می‌کنیم این روش با کمک شما اساتید بزرگوار در مدیریت علم و پژوهش و در جهت رفع مشکلات کشور و تعریف عمیق فعالیت‌ها برای هر استاد تحقق یابد و نهایتاً برای این نوع فعالیت‌ها، سیاست‌های سنجش و پایش را هم تعریف خواهیم کرد، به نحوی که اساتید در این راه فعالیت‌های خود را ارزیابی کرده و ان شاء... در یک زمان مشخص به مرجعیت علمی، به مفهوم صحیح آن، دست یابند.

رشته‌هایی که در جامعه امروز بسیار کمبودشان محسوس است و محورهای فعالیت زمینه‌های تحقیقاتی که از طرف وزارت متبوع هم در موردش تاکید شده، مسائلی مثل رفع آسیب‌های اجتماعی یا کاهش آن‌ها، توسعه فناوری در زمینه‌های علوم زیستی، در زمینه‌های علوم انسانی و هنر و همچنین محورهای مهمی که در زندگی و سرنوشت جامعه ایران اسلامی اثرگذار است مثل مسائل اقتصادی کشور، مسائلی مثل مذاکرات هسته‌ای مسائلی مثل تعامل با سیاست‌های منطقه‌ای و راهبردهای مورد نظر در این زمینه، محورهایی است که به شدت در موردشان تقاضا وجود دارد ولی این‌ها مواردی است که باید توسط خود شما تعریف و تکمیل بشود.

من در مورد سیاست جذب اعضای هیات علمی هم که معمولا مورد ایراد بسیاری از اعضای هیات علمی بوده است، توضیح کوتاهی عرض کنم. ما در پرونده‌هایی که در کمیته‌های جذب، معطل بوده یا به هر دلیلی بلا تکلیف بوده‌اند، سعی کردیم با تشکیل جلسات و تعیین الگوریتم و روش کار مشخص و قابل قبول، اکثر این پرونده‌ها را به روز کنیم و فعالیت‌ها را شفاف کنیم، به طوری که اعضای هیات علمی جدید از بلا تکلیفی بیرون بیایند، امیدوارم این مسائل ظرف یکی دو ماه آینده واقعا به روز شده و انباشتگی این پرونده‌ها کاهش پیدا کند. ولی این را عرض کنم که مدیران محترم گروه‌ها توجه داشته باشند در بسیاری از رشته‌ها ما اکراه داریم از این که فارغ‌التحصیلان خودمان را استخدام کنیم، همچنین رشته‌هایی که پست‌های سازمانی‌شان اشباع شده است نیز باز اکراه داریم که فرد جدیدی را با استقراض پست سازمانی از رشته‌های دیگر استخدام کنیم.

به این مسئله باید توجه کرد که ما مایل نیستیم که اعضای هیات علمی، همین طور به سرعت تعدادشان زیاد شود، ما باید کیفیت را از این به بعد مد نظر قرار دهیم و اگر از گروهی فقط یک پست سازمانی باقی مانده است، باید حتی برای آن حاضر باشیم که ۱۰ سال صبر کنیم و بهترین فرد ممکن را که احتمالا برای استخدام تقاضا خواهد داد، استخدام کنیم و با هر فشار دوست و دانشجو و افراد مختلف، مدیران گروه‌ها تسلیم نشده و به این مسئله به عنوان یک ذخیره استراتژیک برای گروه خود، توجه فرمایند.

من در چند مورد دیگر هم مایل بودم که مواردی را به عرض برسانم ولی به طور کلی، خواهش می‌کنم که در طرح راهبردی دانشگاه، شما عزیزان مشارکت کنید برای گروه خود این طرح را از هم اکنون آغاز فرمایید و این فعالیت را به طور مشارکتی انجام دهید تا بتوانیم برای آینده کشور و نقشی که دانشگاه ما در این آینده باید ایفا کند تعریف دقیقی نماییم.

با تشکر از رئیس محترم جلسه و شما بزرگان، من سخنم را به همین میزان بسنده می‌کنم، متشکرم.